

„Държавна сигурност и вероизповеданията – част 2 Мюсюлманско изповедание и Католическа църква в България 1944-1991” е изданието, което представям тази неделя в библиотеката на desebg.com.

Документалният сборник на Комисията по досиетата излиза под №43 от поредицата „Из архивите на ДС” и е част от изследователската програма на независимия държавен орган за 2017 г.

Той е 2-та част от тритомното издание, посветено на дейността репресивния апарат на БКП срещу различните изповедания в страната по времето на комунистическия режим.

В него са включени архивни материали, които осветляват работата на ДС срещу мюсюлманите и католиците в страната.

В първия раздел са включени архивни документи на Държавна сигурност за дейността ѝ по отношение на мюсюлманското духовенство в страната, както и документи за „Казълбаши-алияните”.

В този раздел документите дават представа за висшите духовни служители и

Държавна сигурност срещу вероизповеданията: Мюсюлманите и католическата църква

Написано от Христо Христов
Неделя, 15 Юли 2018 22:05

мюфтийствата, за мюсюлманите, за вероизповедните общини, за молитвените домове и свещенослужители, както и за учебните религиозни заведения.

Когато ДС говори за мюсюлманското изповедание в по-голямата си част репресивният апарат на БКП го определя като религиозен фанатизъм.

Реакцията на комунистическата диктатура върху правото на изповедание се изразява при всяко посегателство на властта срещу него.

Архивните документи разкриват, че това стана най-напред през 50-те години при т. нар. паспортизация в Източните Родопи. Реакцията там е на помаците, които не приемат новите паспорти.

В този район ДС засилва своята агентурно-оперативна работа с привличане към сътрудничество на влиятелните лица сред лицата с мюсюлманско изповедание, както и следене на мюсюлманското духовенство.

През 60-те години един от новите акценти е засилване на работата срещу Главното мюфтийство. В сборника са включени документи, които отразяват дейността на ДС по всички следващи вълни от асимилационната политика на БКП срещу мюсюлманите в България до 1989 г.

Във втория раздел документите се отнасят за преследването на Католическата църква.

„Въпреки, че в България католицизма има сравнително малко последователи, католическата църква е една от най-преследваните, ограничавани и репресирани от властта в годините след 9 септември 1944 г.“, е посочено в предговора към документалното издание.

Партийно-държавната политика към католицизма в страната се оформя в края на 40-те

Държавна сигурност срещу вероизповеданията: Мюсюлманите и католическата църква

Написано от Христо Христов
Неделя, 15 Юли 2018 22:05

годни на ХХ век. В периода 1950-1952 г. висшето духовенство и свещеничество на католиците търпи поредица от политически съдебни процеси свързани с обвинения за „връзки с чужди разузнавания“, „шпионаж“ и създаване на нелегални организации за извършване на „поддривна дейност“.

Съставителите от Комисията по досиетата са включили документални материали, които разкриват първите действия на ДС срещу католическите свещеници.

Те са свързани с ареста на отец Дамян Гюлов през февруари 1950 г. по специално изготвен план. Мотивът е твърдението, че се подготвя покушение срещу премиера на страната Вълко Червенков и един от набелязаните за арестувани е именно свещеника Гюлов.

В началото на 1951 г. се прави предложение за откриване на централизирана агентурна разработка на католическите свещеници, уличени в услуга на френското разузнаване.

Предвижда се завеждането на разработката от втори отдел – Дирекция Държавна сигурност, който да поеме ръководството на личните разработки на католическите свещеници в окръзите.

Масовите репресии над католически духовници започват с предложение за задържане на католически свещеници от 27 юни 1952 г. Уличени в шпионаж в полза на френското разузнаване са католическите свещеници Камен Вичев, Павел Джиджев, Петър Сарийски и Фортунат Бакалски.

След тяхното задържане и започване на следствените разпити в рамките на по-малко от месец са задържани още католически свещеници, уличени в шпионаж. Показанията от подследствените са изтръгвани с насилие, а показателно в това отношение е предложението до министъра на вътрешните работи за употреба на физическо насилие спрямо подследствения Фортунат Бакалски.

През 1952 г. се провежда монтиран съдебен процес срещу католическите свещеници, по които са произнесени редица смъртни присъди, сред които е и присъдата срещу епископ Евгений Босилков.

След изпълнението на смъртните присъди с Указ на Президиума на Народното събрание на НРБ от март 1953 г. са конфискувани в полза на държавата недвижимите и движими имоти, принадлежащи на католическата църква.

Характерно е, че ДС среща трудности да вербува католически свещеници, дори сред онези, които са изпратени в лагерите.

Без съмнение сборникът е ценно документално свидетелство за репресиите и нарушените човешки права, както на мюсюлманите, така и на католиците.

Документите в хартиеното издание на сборника са 111, а разширения електронен вариант са 299.

Както и другите документални издания на Комисията по досиетата и този сборник се разпространява безплатно, а неговата разширена електронна версия може да бъде изтеглена от сайта на Комисията.

„Държавна сигурност и вероизповеданията – част 2 Мюсюлманско изповедание и Католическа църква в България 1944-1991”, издание на Комисията по досиетата, 2017 г.